

18 Μαΐου 2014

Ομιλία Γέροντα Εφραίμ στην πανήγυρη του Αγίου Γερασίμου του Παλλαδά

[Ορθοδοξία](#) / [Ομιλίες](#)

[Γέροντας Εφραίμ, Καθηγούμενος Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου](#)

Ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, αρχιμ. Εφραίμ, μίλησε στο Μέγα Συνοδικό της Μονής μετά το πέρας της πανηγυρικής και πατριαρχικής Θείας Λειτουργίας για τους εορτασμούς επί τη επετείω των 300 ετών από της κοιμήσεώς του Αγίου Γερασίμου Παλλαδά.

Κυριακή 5/18 Μαΐου 2014

Μακαριώτατε Πάπα και Πατριάρχα,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Μιλήτου κ. Απόστολε, εκπρόσωπε της Αυτού Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,

Σεβασμιώτατε Αρχιεπίσκοπε Πέλλης κ. Φιλούμενε, εκπρόσωπε του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων,

Θεοφιλέστατε Επίσκοπε Λήδρας κ. Επιφάνιε, εκπρόσωπε της Εκκλησίας Κύπρου,

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς,

Άγιοι Καθηγούμενοι των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους και Σεβαστή Ιερά Κοινότης,

Ελλογιμώτατε Κύριε Πρόεδρε του Συλλόγου Ωφελίμων Βιβλίων,

Αγαπητοί εν Χριστώ Πατέρες και αδελφοί προσκυνητές,

Ας δοξολογήσουμε και ας ευχαριστήσουμε την Κυρία Θεοτόκο και τον Άγιο Γεράσιμο Παλλαδά που η Χάρις του Αγίου Πνεύματος μας συνήγαγε επί τω αυτώ, εδώ στην Ιερά Μονή Βατοπαιδίου στην οποία έζησε τα τελευταία χρόνια της επίγειας ζωής του ο Άγιος Γεράσιμος και όπου βρίσκεται αποτεθησαυρισμένη η χαριτόβρυτος κάρα του, που εορτάσαμε εχθές το βράδυ στην Αγρυπνία και σήμερα στο Πατριαρχικό Συλλείτουργο, με βυζαντινή λαμπρότητα κατά το τυπικό του Αγίου Όρους, την επέτειο των 300 ετών από την κοίμησή του, με την ευλογία του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου αλλά και με την παρουσία του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου του Β΄.

Το 2002 το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας προέβη στην κατάταξη στο Αγιολόγιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας του Αγίου Γερασίμου Παλλαδά, Πατριάρχου Αλεξανδρείας, του εν πολλοίς αγνώστου αυτού Αγίου. Ομολογούμε ότι και σε εμάς ήταν άγνωστος ο Άγιος Γεράσιμος. Αυτά που γνωρίζαμε για τον Άγιο και σχετίζονταν με την Μονή μας ήταν τα εξής:

Οι προκάτοχοί μας είχαν φροντίσει και φύλασσαν την κάρα του Αγίου στο Παράρτημα του Ιερού Βήματος του Καθολικού. Δυστυχώς δεν γνωρίζουμε τι απέγιναν τα υπόλοιπα τίμια λείψανά του, προφανώς θα είναι αναμιγμένα με τα λείψανα όλων των άλλων κεκοιμημένων πατέρων στο κοιμητήρι της Μονής.

Ο Ιεροδιάκονος Γέρων Αρκάδιος Βατοπαιδινός στην Ιστορία του *Περί της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου*, η οποία θα εκδοθεί πολύ σύντομα, ίσως τον επόμενο μήνα, αναφέρει ότι ο Άγιος Γεράσιμος ετάφη έξω από το Καθολικό και προς το δεξιό μέρος αυτού, και ότι η επιγραφή πάνω στον τάφο είχε ως εξής: «Εκοιμήθη ο δούλος του θεού και Μακαριώτατος Πατριάρχης Αλεξανδρείας κυρ Γεράσιμος εν έτει 1714 μηνί Ιανουαρίω 15, ινδικτίωνος 7».

Επίσης σε *Κατάστιχο-κώδικα ταξιωδωτών πατέρων (Κωδ. Νο 5 τετρ. Ζ')*, μεταξύ των ετών 1677 έως 1844, ως προσωπικά αντικείμενα του Αγίου Γερασίμου αναφέρονται το ωμοφόριο και το επιτραχήλιό του, το χασδράνι και η ποιμαντική του ράβδος, μία λειψανοθήκη-σταυροθήκη στην οποία εικονίζεται η Παναγία και δύο εξαπτέρυγα. Στην Μονή μας επίσης φυλάσσεται το ανανεωτικό βεράτιο της εκλογής του στον Πατριαρχικό Θρόνο της Αλεξανδρείας, του έτους 1704.

Το 2006 η κυρία Ελένη Χατζόγλου εκπόνησε διδακτορική διατριβή για τον βίο και το συγγραφικό έργο του Αγίου Γερασίμου Παλλαδά. Έκτοτε ήρθαμε σε επαφή μαζί με την εξαιρετική αυτή επιστήμονα και με τον Σύλλογο προς διάδοσιν *Ωφελίμων Βιβλίων*, του οποίου Πρόεδρος είναι ο ομότιμος καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κωνσταντίνος Μανάφης, για να συνεργαστούμε προς έκδοση των Απάντων του Αγίου Γερασίμου. Διάφορες συγκυρίες καθυστέρησαν την έκδοση και τελικά θεία προνοία η έκδοση του πρώτου τόμου των Απάντων ευδόκησε να συμπέσει με την επέτειο των 300 χρόνων

από την κοίμηση του Αγίου.

Ο Άγιος Γεράσιμος παρόλες τις προσπάθειες που έκανε κατά τις δύο επισκέψεις του στην Βλαχία, επειδή τότε ανθούσε η τυπογραφία στην ηγεμονία της Βλαχίας, κατά την πρώτη 1691-1693 και την δεύτερη 1707-1709, και παρόλο που είχε στενές σχέσεις με τον ηγεμόνα της Βλαχίας Κωνσταντίνο Μπραγκοβεάνου, δεν κατάφερε να δει εκδομένα τα έργα του. Κάτι που άρχισε να γίνεται τώρα στις ημέρες μας, και το θεωρούμε μεγάλη ευλογία και ευθύνη για να το φέρουμε εις πέρας. Τα συγγράμματά του είναι πολλά και ογκωδέστατα και νομίζουμε ότι τα Άπαντά του θα καλυφθούν με 8-10 τόμους.

Ο Άγιος Γεράσιμος δεν ήταν απλά ένα λόγιος ιεράρχης, με «παχυλές» σπουδές στην Βενετία πάνω στην φιλοσοφία και θεολογία, άριστος γνώστης της ελληνικής, λατινικής και εβραϊκής γλώσσας, αλλά συνδύαζε την λογιότητα με την αγιότητα. Σε όλη την διάρκεια της επίγειας ζωής του υπήρξε ένας ακούραστος εργάτης στον αμπελώνα του Κυρίου. Δεν υπερηφανεύτηκε ποτέ ούτε για τις γνώσεις του ούτε για την αρετή του.

Αν και είχε επαφή με εξέχουσες προσωπικότητες της εποχής του παρέμενε πάντοτε ταπεινός, ανεπιτήδευτος, μακριά από κάθε ανθρωπαρέσκεια και φιλαρέσκεια. Γνώριζε και διατηρούσε επικοινωνία διά ζώσης η διά αλληλογραφίας με τους Βαρθολομαίο Συρόπουλο, Γεράσιμο Βλάχο, Γρηγόριο Μελισσηνό, Μελέτιο Συρίγο, Βησσαρίωνα Μακρή, Λέοντα Γλυκύ, Αλέξανδρο και Νικόλαο

Μαυροκορδάτο, Ιωάννη Καρυοφύλλη, τους Οικουμενικούς Πατριάρχες Καλλίνικο Ακαρνάνα και Διονύσιο Μουσελίμη, τους Πατριάρχες Ιεροσολύμων Δοσίθεο και Χρυσάνθο Νοταρά, τον Ηγεμόνα της Βλαχίας Κωνσταντίνο Μπραγκοβεάνου, τον Τσάρο της Ρωσίας Μέγα Πέτρο κ.ά.

Η εκλογή του ως Πατριάρχου Αλεξανδρείας έγινε από την Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου μέσα στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι. Ο δε τότε Οικουμενικός Πατριάρχης Καλλίνικος Β΄ ο Ακαρνάν σε γράμμα που έστειλε στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας για να ενημερώσει το ποίμνιο για την άφιξη του νέου Πατριάρχη εξήρε τις αρετές και τα χαρίσματα του Αγίου Γερασίμου. Τον θεωρεί άνδρα «θεοσεβή και ευσχήμονα, μακρά τε διαπρέποντα σοφία και πράξει και θεωρία κεκοσμημένον, σωματικούς τε και ψυχικούς προτερήμασι διαλάμποντα... και πολλάς ταις κατά Θεόν αρεταίς περιηνηθισμένον, καλώς πεπαιδευμένον τα θεία μετ' εμπειρίας και ακριβούς θεωρίας, δι' ων διαπρύσιος κήρυξ της ευαγγελικής διδασκαλίας, κατά πάσαν την ζωήν αυτού διετέλεσε».

Ο Άγιος Γεράσιμος αναλώθηκε στην διακονία του πλησίον, δίδασκε, κατηχούσε τους πιστούς, προσπαθούσε να τους προστατέψει από τις αιρέσεις που εκείνη την περίοδο κυριαρχούσαν, ειδικά από την προπαγάνδα των ρωμαιοκαθολικών που ήταν πολύ έντονη. Ήταν άνθρωπος δίκαιος και χειριζόταν με διάκριση τα διοικητικά θέματα του Πατριαρχείου αλλά και τις προσωπικές υποθέσεις των πιστών από το ποίμνιό του. Η θεία Χάρις τον φώτιζε και τον κατεύθυνε σε όλες τις ενέργειές του. Η αλληλογραφία, τα έγγραφα-εγκύκλιοι, τα οποία συνέταξε προς αντιμετώπιση διαφόρων υποθέσεων, ποιμαντικής και διοικητικής φύσεως, μαρτυρούν την σύνεση και σοφία του. Υπήρξε άνθρωπος αγάπης, πραότητος, υπομονής και πίστεως και ήταν πολύ γλυκός στην διαπροσωπική κοινωνία με τους πιστούς. Για αυτό και οι χριστιανοί του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, κλήρος και λαός, κατέβαλλαν πολλές προσπάθειες για να μεταβάλουν την απόφαση του Αγίου να παραιτηθεί, θέλοντας να αποτρέψουν όπως έλεγαν τον «απορφανισμό» τους, εκφράζοντας με τον τρόπο αυτό την μεγάλη αγάπη που έτρεφαν για τον Ποιμένα τους.

Κατά την πολυετή διακονία του στην Εκκλησία η πρόνοια του Θεού του επιφύλασσε να υπομείνει και τον σταυρό του διωγμού και της συκοφαντίας. Καθαιρέθηκε από Μητροπολίτη Καστορίας από την Σύνοδο της Αρχιεπισκοπής Α΄ Ιουστινιανής Αχρίδος. Συκοφαντήθηκε και μάλιστα από τον διάδοχό του Σαμουήλ, πριν και μετά την διαδοχή του. Ο Άγιος Γεράσιμος όμως επέδειξε πλήρη ανεξικακία, γιατί ήταν μέτοχος του πράου, ταπεινού και ειρηνοποιού πνεύματος του Χριστού. Ο Άγιος συνέχισε να ευεργετεί τον κατήγορο και συκοφάντη του, γιατί είχε γίνει όλος αγάπη και είχε καταστεί ανίκανος στο να κινηθεί κάποιο ανάρμοστο πάθος

εναντίον του συνανθρώπου του, αγαπούσε τους εχθρούς του ως αδελφούς του, σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου.

Ο Άγιος Γεράσιμος ήταν φιλήσυχος άνθρωπος, δεν ήθελε να αναμειγνύεται σε κρίσεις και ανταγωνισμούς, απέφευγε τις έριδες και από ότι φαίνεται ήταν νηπτικός, εσωστρεφής, άνθρωπος που ποθούσε την ησυχία, την ένωση με τον Θεό. Για αυτό και παραιτήθηκε του Πατριαρχικού Θρόνου της Αλεξανδρείας και ήρθε στην Μονή Βατοπαιδίου το 1712 για να εφησυχάσει, να ζήσει το υπόλοιπο της ζωής του.

Η επιλογή του αυτή οφείλεται μάλλον στην γνωριμία του με βατοπαιδινούς μοναχούς κατά τις δύο μεγάλες σε χρονική διάρκεια επισκέψεις του στις ηγεμονίες της Βλαχίας και Μολδαβίας. Η Μονή Βατοπαιδίου διατηρούσε τα μεγαλύτερα και τα περισσότερα μετόχια από κάθε άλλη Αγιορείτικη Μονή σε εκείνες τις ηγεμονίες. Περισσότερο από εξήντα Μονές και Σκήτες της είχαν δοθεί ως αφιερώματα, ενώ ο στρεμματικός αριθμός των κτημάτων στις περιοχές αυτές ξεπερνούσε τα 1.300.000. Οι βατοπαιδινοί μοναχοί, ως διαχειριστές των μετοχίων αυτών, ασκούσαν και έντονη ιεραποστολική δράση. Φαίνεται αδύνατον στα περισσότερα από τέσσερα συνολικά χρόνια που έμεινε ο Άγιος Γεράσιμος στην Μολδοβλαχία να μην είχε επαφές με βατοπαιδινούς μοναχούς. Ο Άγιος διατηρούσε αλληλογραφία για πολλά χρόνια ως το τέλος της ζωής του με τον Ηγεμόνα της Μολδαβίας Νικόλαο Μαυροκορδάτο, ο οποίος είχε δωρίσει μετόχια στο Βατοπαίδι. Επίσης γνώριζε τον Οικουμενικό Πατριάρχη Κυπριανό, ο οποίος και αυτός εφησυχάσε στο Βατοπαίδι από το 1709. Δηλαδή ο Άγιος Γεράσιμος το 1712 βρήκε στο Βατοπαίδι τον Κυπριανό, έγιναν πνευματικοί αδελφοί της Μονής. Άρα δεν ήταν τυχαία η επιλογή του Αγίου Γερασίμου για να εφησυχάσει στην Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, αυτό έγινε με επίγνωση και μετά από πολλή σκέψη, προσευχή και σύνεση, κάτι που χαρακτήριζε τον Άγιο. Ποτέ δεν έκανε επιπόλαιες κινήσεις, πάντοτε εκινείτο με σοφία και σύνεση.

Εδώ στην Μονή, που οι προϋποθέσεις είναι οι πιά κατάλληλες για τον αγιασμό του ανθρώπου, μέσα στην αμεριμνία, την αδιάκοπη λατρευτική ζωή, με την αδιάλειπτη προσευχή θα τρυγούσε το μέλι της ησυχίας, θα ποτιζόταν η καθαρά καρδιά του με την θεία Χάρη. Παρόλη την ηλικία του φρόντιζε για την Μονή, ζητούσε ελεημοσύνη για τις ανάγκες της Μονής από γνωστούς του ιεράρχες, όπως από τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων Χρύσανθο, οι οποίοι πρόθυμα ανταποκρίνονταν. Ο Νικόλαος Μαυροκορδάτος στην τελευταία επιστολή του προς τον Άγιο Γεράσιμο, μερικές ημέρες πριν την κοίμησή του, στις 11 Ιανουαρίου 1714, μαρτυρεί ότι ο Άγιος Γεράσιμος καταλαμπρύνεται με μύριες αρετές, ότι αν και έχει καταρρακωμένο το σώμα του, το πνεύμα του όμως είναι «ζων και ζέον» και έχει

την πεποίθηση ότι θα καταταγεί μαζί με τους Αγίους ως θεοφόρος. Δυστυχώς δεν έχουν διασωθεί στο Αρχείο της Μονής μαρτυρίες για την περίοδο της ζωής του Αγίου Γερασίμου στην Μονή μας, η οποία όμως σίγουρα θα ήταν οσιακή. Ο γνωστός Ξηροποταμηνός μοναχός Καισάριος Δαπόντε μαρτυρεί ότι μετά την ανακομιδή των αγίων του λειψάνων αναδυόταν υπερφυσική ευωδία, η οποία αποτελεί σημάδι του οσιακού βίου του.

Ο Άγιος Γεράσιμος Παλλαδάς καθόλη την διάρκεια του βίου του ήταν ένας αληθινός μοναχός, ζούσε την μοναστική ζωή με επίγνωση. Παρόλο που ανήλθε στον υψηλό Πατριαρχικό Θρόνο της Αλεξανδρείας δεν έχασε την μοναχική του συνείδηση, ήθελε να τελειώσει τον επίγειο βίο του, να κοιμηθεί ως μοναχός, για αυτό και παραιτήθηκε από τον Θρόνο, για αυτό και ήρθε στην Μονή Βατοπαιδίου. Αγωνίστηκε τον «καλόν αγώνα», καθαρίστηκε από τα πάθη για αυτό και αγίασε. Ευχόμεθα ταπεινά ο Άγιος Γεράσιμος να εμπνέει τον «καλόν αγώνα» και σε εμάς τους εσχάτους μοναχούς, και σε όλους όσοι συμμετείχαν και βίωσαν την λαμπρά αυτήν πανήγυρη.

Να ευχαριστήσουμε θερμά τον Μακαριώτατο Πάπα και Πατριάρχη Αλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρο τον Β΄, τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μιλήτου κ. Απόστολο εκπρόσωπο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τους Σεβασμιωτάτους εκπροσώπους του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων και της Εκκλησίας της Κύπρου, τους λοιπούς Αρχιερείς, τους Καθηγουμένους των Ιερών Μονών του Αγιωνύμου Όρους, την Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους, τον Πρόεδρο και τον Ταμία του Συλλόγου προς διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, τους Ιεροψάλτες που ανταποκρίθηκαν πρόθυμα στην πρόσκλησή μας και κατέβαλαν τον κόπο να έρθουν να συμμετάσχουν στους εορτασμούς εδώ στην Ιερά Μονή μας για τον Άγιο Γεράσιμο Παλλαδά.

<http://bit.ly/QWe7pd>